

SOU 2016:7: Integritet och straffskydd

Sveriges Tidskrifter vill härmed yttra sig över rubricerat betänkande:

Inledning

Utredningens uppdrag har varit att göra en översyn av det straffrättsliga skyddet för enskildas personliga integritet, särskilt i fråga om hot och andra kränkningar.

Yttrandefrihetskommittén har redan tidigare konstaterat att förekomsten av integritetskränkningar inom det grundlagsskyddade området är mycket begränsad varför det saknas såväl skäl som behov att stärka skyddet inom ramen för Tryckfrihetsförordningen (TF) och Yttrandefrihetsgrundlagen (YGL).

Trots det innehåller utredningens förslag exempel på förändringar inom det grundlagsskyddade området. Utredningen lämnar också förslag på förändringar i brottsbalken som får genomslag på det straffbara området för TF och YGL.

Förslag om grundlagsändringar brukar lämnas av parlamentariskt sammansatta utredningar och inte av en enpersonsutredare. Detta bör beaktas i den fortsatta beredningen av utredningens förslag som alltså bör samordnas med de förslag som den parlamentariskt sammansatta Mediegrundlagskommittén förväntas lägga senare i år.

Olaga integritetsintrång

Utredningen föreslår att en ny straffbestämmelse om olaga integritetsintrång införs i brottsbalken. Sveriges Tidskrifter tillstyrker förslaget.

Men bestämmelsen ska inte gälla på det grundlagsskyddade området, alltså för publiceringar som omfattas av TF och YGL.

Detta är inte komplikationsfritt. Om ett massmedieföretag publicerar en bild på sociala medier är YGL, enligt hittills gällande uppfattning, inte tillämplig. Men om samma massmedieföretag istället sprider samma bild på sina grundlagsskyddade webbplatser är brottet inte tillämpligt.

För det nya brottet – olaga integritetsintrång – ska undantag från straffansvar gälla om spridningen är "försvarlig". Det är angeläget att begreppet "försvarlig" här ges ett

brett utrymme, så att det nya brottet inte på något sätt begränsar dagens utrymme för till exempel konstnärliga och satiriska framställningar som sprids utanför TF och YGL.

Olaga hot

Utredningen föreslår att fler gärningar ska kunna lagföras som olaga hot, att tillämpningsområdet för straffbestämmelsen ska vidgas.

I dag är ett hot straffbart om det är ägnat att framkalla "allvarlig fruktan".

Utredningen föreslår att den nya lydelsen blir "allvarlig oro". Dessutom föreslås att det ska bli straffbart att hota med fler slag av brottsliga gärningar.

Förändringen i bestämmelsen om olaga hot föreslås införas i såväl brottsbalken som på det grundlagsskyddade området. Utredningens förslag innebär en utvidgning av det straffbara området.

Sveriges Tidskrifter ifrågasätter behovet av en förändring på denna punkt.

Förtal

Utredningen föreslår att förtalsbestämmelsen ska moderniseras. De föreslagna förändringarna är av språklig karaktär och ska inte innebära någon skillnad i sak.

Här finns det dock anledning att vara vaksam. Förtalsbestämmelsen är för många massmedier den mest påtagliga inskränkningen av tryck- och yttrandefriheten. Därför kan man på goda grunder ifrågasätta, dels behovet av en förändring av en sedan länge etablerad begreppsapparat och dels begreppens innebörd. Är till exempel begreppen "missaktning" och "skadat anseende" synonyma? Det är inte helt givet.

Sveriges Tidskrifter ifrågasätter även här behovet av en förändring.

Förolämpning

När det gäller bestämmelsen om förolämpning vill utredningen att den ska svara mot det skyddsintresse som finns i dag. Ändringen är inte avsedd att medföra någon förändring i sak.

Brottet förolämpning aktualiseras sällan eller aldrig som ett tryck- och yttrandefrihetsbrott. Sveriges Tidskrifter har därför inga invändningar mot förslaget.

Ansvar enligt lagen om elektroniska anslagstavlor

Utredningen föreslår att olaga hot och olaga integritetsintrång ska omfattas av en utvidgning av straffansvaret enligt lagen om ansvar för elektroniska anslagstavlor, den sk BBS-lagen. Den som tillhandahåller en elektronisk anslagstavla ska alltså, utöver vad som gäller i dag, vara skyldig att ta bort ett meddelande från tjänsten, eller på annat sätt förhindra vidare spridning av meddelandet, om innehållet är uppenbart brottsligt.

BBS-lagen är inte tillämplig för verksamhet på det grundlagsskyddade området. Däremot är den tillämplig för de grundlagsskyddade medierna i de fall de bedriver verksamhet på sociala medier, där grundlagsskyddet inte gäller. Därmed får förslaget en indirekt verkan även för de grundlagsskyddade medierna.

Utredaren konstaterar att en mer omfattande utredning av BBS-lagen är nödvändig. Vår uppfattning är att utredningens förslag bör övervägas i det sammanhanget. Nuvarande förslag kan bedömas först efter att BBS-lagen setts över i sin helhet.

Stockholm den 25 maj 2016

Kerstin Neld

VD